

برنامه ارزیابی بخش مالی ایران

Financial Sector Assessment Program
(FSAP)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

برنامه ارزیابی بخش مالی با توجه به شاخص‌های اقتصاد کلان مانند رشد اقتصادی، چگونگی تراز پرداخت‌ها، تورم، تغییرات نرخ بهره، نرخ ارز، ارتباط منابع بانکی و دولتی، شرایط قوانین و مقررات موجود در هر کشور، به بررسی شفافیت و ثبات مالی در کشورهای مورد مطالعه پرداخته و چارچوب مفید و قابل انعطافی برای معرفی نقاط آسیب‌پذیر و بررسی بخش مالی برای مسئولین کشورهای مورد مطالعه فراهم می‌سازد.

برنامه ارزیابی بخش مالی ایران

- ❖ کلیات برنامه ارزیابی بخش مالی
- ❖ اهداف برنامه ارزیابی بخش مالی
- ❖ ضرورت برنامه ارزیابی بخش مالی
- ❖ چگونگی ارزیابی برنامه ارزیابی بخش مالی
- ❖ استانداردهای موجود در برنامه ارزیابی بخش مالی
- ❖ مطالعات کشورهای منتخب با تاکید بر کشور هندوستان
- ❖ ارزیابی استانداردهای برنامه ارزیابی بخش مالی در ایران
- ❖ ارزیابی اصول شفافیت سیاستهای پولی و مالی در ایران
- ❖ ارزیابی اصول محوری نظارت بانکی (کمیته بال) در ایران
- ❖ ارزیابی اصول محوری نظام پرداختها در ایران

بزرگسازده پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۲

ضرورت FSAP

پژوهشگاه پولی و بانک
 بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

ضرورت تدوین یک متدولوژی واحد برای برنامه ارزیابی بخش مالی در آن است که استانداردهای ارائه شده به منظور ارائه رهنمودهای کلی که در رژیم های نظارتی مختلف قابلیت اجرا داشته باشد، طراحی شده است. این اصول امکان انعطاف پذیری بیشتری را در طراحی و به کارگیری مقایسه های عینی فراهم می سازد. چرا که مقامات نظارتی ملی ممکن است تفاسیر و برداشت نادرستی از استانداردها داشته باشند.

با وجود ارتباط میان بازارهای مالی و یکپارچگی آنها در کشورهای مختلف استانداردهای یکسانی مورد نیاز است تا بتواند راهکارهایی برای افزایش ثبات مالی و جلوگیری از بحرانهای مالی در کشورهای مختلف ارائه شود. از این رو برنامه ارزیابی بخش مالی برای یکپارچگی تجزیه و تحلیل های مالی در کشورها استانداردهایی را مشخص نموده است.

۵

اهداف FSAP

پژوهشگاه پولی و بانک
 بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- ترویج ثبات مالی و رشد اقتصادی کشورها
- ایجاد عکس العمل مناسب سیستم مالی در برابر شوکها
- شناسایی قوت و ضعف سیستم مالی در برابر ریسکها
- ارزیابی کمکیهای تکنیکی در ارائه گزارشها
- ارزیابی استانداردهای بخش مالی و کمک به اجرایی شدن آنها
- ارائه توصیه های هماهنگ سیاستی صندوق بین المللی پول و بانک جهانی در زمینه تقویت مسئولیت پذیری و استفاده بهینه از منابع تخصصی
- کمک به برقراری سیاست مناسب پولی و مالی

۴

استانداردهای FSAP

پژوهشگاه پولی و بانک
 بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- استانداردهای شفافیت در سیاستهای پولی و مالی
- استانداردهای نظارتی و قانونگذاری
- اصول محوری نظارت موثر بانکی (کمیته بال) (BCP)
- اصول محوری بورس و اوراق بهادار (IOSCO)
- اصول محوری ناظرین بیمه (IAIS)
- استانداردهای ساختاری و نهادی
- اصول محوری سیستم پرداختهای منظم (CPSS)

۷

چگونگی ارزیابی FSAP

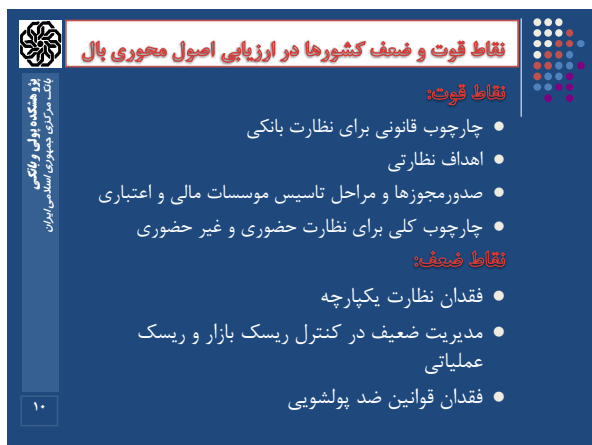
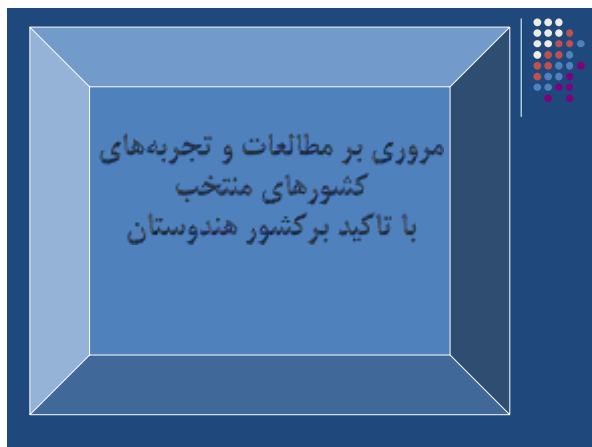
پژوهشگاه پولی و بانک
 بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

معیارهای مورد نظر برای ارزیابی اصل به اصل مشتمل بر دو گروه هستند:

- **معیارهای ضروری**
عناصری که به منظور انجام نظارت موثر بایستی در کشورهای مختلف وجود داشته باشند.
- **معیارهای تکمیلی**
عناصری که موجب تقویت بیشتر نظارت شده و تمامی کشورها باید برای به کارگیری آن ها تلاش نمایند.

برای نیل به تطبیق کامل با یک اصل، عموماً بایستی معیارهای ضروری بدون هرگونه کاستی و نقصی تحقق یابند. ممکن است معیارهای ضروری همیشه برای نیل به اصول کافی نباشند. از این رو، معیارهای تکمیلی و یا معیارهای دیگری نیز برای یک نظارت بانکی موثر مورد نیاز خواهد بود.

۶

اصول معوری نظارت موثر بانکی هند (بانکهای تجاری)

Table III.1: Assessment of Basel Core Principles – Commercial Banks

No.	Principle	Status of compliance
1.	Objective, autonomy and soundness	LC
2.	Objective information, prompt, transparency and co-operation	LC
3.	Responsible activities	LC
4.	Soundness criteria	LC
5.	Character of supervisor's oversight	LC
6.	Sound supervision	LC
7.	Fundamental requirements and risk management	LC
8.	Capital adequacy	MBC
9.	Risk management process	LC
10.	Asset risk	LC
11.	Financial assets: provisions and reserves	LC
12.	Large exposures limits	MBC
13.	Exposure to related parties	LC
14.	Country and transfer risk	MBC
15.	Market risk	MBC
16.	Liquidity risk	MBC
17.	Operational risk	LC
18.	Interest rate risk in banking book	MBC
19.	Interest earned and stable	LC
20.	Absence of essential services	LC
21.	Methods of ongoing supervision	MBC
22.	Supervisory approach	LC
23.	Supervisory reporting	LC
24.	Accounting and disclosure	LC
25.	Accounting and disclosure	LC
26.	Connection and remedial process	LC
27.	Connective and remedial process of supervisors	LC
28.	Consolidated supervision and cross-border banking	LC
29.	Consolidated supervision	LC
30.	Home-host relationship	MBC

LC – Compliant, LC – Largely Compliant, MBC – Marginally Non-Compliant, NC – Non-Compliant, NA – Not Applicable

شرایط اقتصاد کلان هند

- رشد و تحول مالی بخش مالی هند از اوایل دهه ۱۹۹۰
- کاهش جمعیت، افزایش پس انداز و سرمایه گذاری، رشد اقتصادی حدود ۸ درصد
- بانکهای قوی و یابنات با توجه به شاخصهای ثبات مالی
- قوت و ثبات نسبیتهای نقدینگی
- رشد اعتبارات بانکی در سالهای ۲۰۰۳ و ۲۰۰۴
- نسبت بدهی به سهام پایین در بین شرکتهای دولتی و غیر دولتی
- جریان سرمایه گذاری مستقیم خارجی از سال ۱۹۹۰
- تفکیک دو بازار بدهی و سهام
- وجود بازار قرضه و وامهای رهنی
- پایین بودن جریان خالص سرمایه و کاهش ارزش رویه با توجه به بحران مالی ۲۰۰۸

پژوهشگاه پولی و مالی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

**ارزیابی انطباق اصول شفافیت
سیاستهای پولی و مالی
در ایران**

بررسی انطباق اصول بال در هند

میزان انطباق	توضیحات
تا حدودی منطبق	اصل ۱: تعیین اهداف و مسئولیتها و استقلال عملیاتی
منطبق	اصل ۲: ضوابط قانونی برای صدور مجوز موسسات بانکی
منطبق	اصل ۳: حمایت قانونی از نظارت بانکی برای بررسی استقلال مالکیت و کنترل منابع بانکی
تا حدودی منطبق	اصل ۴: وضع معیارهای سرمایه گذاری و یا خریدهای عمده بانک از طرف ناظران برای جلوگیری از ریسک
تا حدودی منطبق	اصل ۵: تعیین حداقل ایزدات کفایت سرمایه
تا حدودی منطبق	اصل ۶: فرآیند جامع مدیریت ریسک
تا حدودی منطبق	اصل ۷: فرآیند مدیریت ریسک اعتباری
تا حدودی منطبق	اصل ۸: ارزیابی میزان کفایت ذخایر و اندوخته ها و مدیریت داراییهای مساله دار
نامتعلق	اصل ۹: شناسایی نقاط تمرکز پرتفوی و ایجاد محدودیت از تمرکز منابع در معرض ریسک
نامتعلق	اصل ۱۰: تعیین حدود استفاده از منابع عمده بانکها به منظور پیشگیری از سواستفاده های ناشی از ارباب وام به بستگان
تا حدودی منطبق	اصل ۱۱: شناسایی و کنترل ریسک کنشوری و ریسک انتقال وجوه وامهای بین المللی
نامتعلق	اصل ۱۲: کنترل ریسک بازار
نامتعلق	اصل ۱۳: کنترل و مدیریت ریسک نقدینگی
نامتعلق	اصل ۱۴: مدیریت ریسک عملیاتی
نامتعلق	اصل ۱۵: مدیریت ریسک نرخ بهره
نامتعلق	اصل ۱۶: کنترل ریسک نرخ بهره
نامتعلق	اصل ۱۷: کنترلهای داخلی متناسب با ماهیت و مقیاس
نامتعلق	اصل ۱۸: مقررات صریح مربوط به شناخت مشتری برای جلوگیری از سواستفاده از خدمات مالی بانکها
نامتعلق	اصل ۱۹: درک جامع از عملیات بانکها و گروههای بانکی (وابستگی بازرسان در نظارت یکپارچه بر یک گروه بانکی)
نامتعلق	اصل ۲۰: نظارت بانکی موثر متشکل از نظارت حضوری و غیر حضوری
نامتعلق	اصل ۲۱: گزارشگری مالی و تهیه صورتهای مالی تلفیقی
نامتعلق	اصل ۲۲: حفظ سابقه براساس شیوه های رایج حسابداری و انتشار منظم صورتهای مالی
نامتعلق	اصل ۲۳: اختیارات ناظران در زمینه انجام اقدامات اصلاحی و ترمیمی
نامتعلق	اصل ۲۴: نظارت یکپارچه مراجع نظارتی کشورها
نامتعلق	اصل ۲۵: نظارت جامع تلفیقی مراجع نظارتی کشورهای مبدأ و مقصد

تقسیم بندی معیارهای اصول شفافیت سیاستهای پولی و مالی

- شفاف-Observed
- تا حدود زیادی شفاف-Broadly Observed
- تقریباً شفاف-Partly Observed
- اجرا نشدنی-Not Applicable

پژوهشکده پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۱۷

استانداردهای شفافیت در سیاستهای پولی و مالی

اصل ۱. شفافیت وظایف، مسئولیتها و اهداف بانکهای مرکزی در مورد سیاست پولی

اصل ۲. روشن شدن فرآیند تنظیم و گزارش دهی تصمیمات سیاست پولی

اصل ۳. میزان در دسترس عموم بودن اطلاعات سیاست پولی

اصل ۴. مسئولیت نگهداری سوابق پولی و مالی و تضمین انسجام توسط بانک مرکزی

اصل ۵. شفافسازی نقشها، مسئولیتها و اهداف نهادهای مالی

اصل ۶. روشن شدن فرآیند تنظیم و گزارش دهی تصمیمات مربوط به نهادهای مالی

اصل ۷. میزان در دسترس عموم بودن اطلاعات سیاستهای نهادهای مالی

اصل ۸. پاسخگویی و تضمین انسجام سازمانهای مالی

پژوهشکده پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۱۶

ارزیابی انطباق اصول بال در ایران

پژوهشکده پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۵

میزان شفافیت	ارزیابی انطباق اصول شفافیت سیاستهای پولی و مالی در ایران
شفاف	اصل ۱. شفافیت وظایف، مسئولیتها و اهداف بانکهای مرکزی در مورد سیاست پولی
شفاف	اصل ۲. روشن شدن فرآیند تنظیم و گزارش دهی تصمیمات سیاست پولی
تاحدودی شفاف	اصل ۳. میزان در دسترس عموم بودن اطلاعات سیاست پولی
تاحدودی شفاف	اصل ۴. مسئولیت نگهداری سوابق پولی و مالی و تضمین انسجام توسط بانک مرکزی
تاحدودی شفاف	اصل ۵. شفافسازی مسئولیتها و اهداف نهادهای مالی پاسخگو به سیاستهای مالی
شفاف	اصل ۶. روشن شدن فرآیند تنظیم و گزارش دهی تصمیمات مربوط به سیاستهای مالی
تقریباً شفاف	اصل ۷. میزان در دسترس عموم بودن اطلاعات سیاست مالی
تقریباً شفاف	اصل ۸. پاسخگویی و تضمین انسجام سازمانهای مالی

پیش شرطهای نظارت موثر بانکی

وزارتخانه پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- سیاستهای موثر و بلندمدت کلان اقتصادی
- زیرساختهای عمومی توسعه یافته
- انضباط موثر بازار
- رویه های برای حل و فصل کارای مشکلات و چالشهای بانکی
- سازو کارهایی برای تامین سطح مناسبی از ایمنی

۲۱

اجزای اصول کمیته بال

وزارتخانه پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- اصل ۱: پیش شرطهای لازم برای نظارت بانکی موثر
- اصل ۲ تا ۵: صدور مجوز و ساختاربانکی
- اصل ۶ تا ۱۵: مقررات و الزامات احتیاطی
- اصل ۱۶ تا ۲۰: روشهای نظارت بانکی مستمر
- اصل ۲۱: نیازهای اطلاعاتی
- اصل ۲۲: اختیارات رسمی بازرسان
- اصل ۲۳ تا ۲۵: بانکداری برون مرزی

۲۰

اصول معنوری نظارت موثر بانکی (ادامه)

وزارتخانه پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت ریسک

- تعیین حداقل الزامات کفایت سرمایه
- ارزیابی سیاستهای بانک در اعطای وام، انجام سرمایه گذاریها، پرتفوی سرمایه گذاریها
- ارزیابی کیفیت داراییها و مدیریت ریسک اعتباری
- شناسایی نقاط تمرکز پرتفو و ایجاد محدودیت از تمرکز منابع در معرض ریسک
- تعیین حدود استفاده از منابع عمده بانکها به منظور پیشگیری از سو استفاده های ناشی از ارائه وام به اشخاص وابسته
- شناسایی و کنترل ریسک کشوری و ریسک انتقال وجوه وامهای بین المللی
- کنترل ریسک بازار

۲۳

اصول معنوری نظارت موثر بانکی (کمیته بال)

وزارتخانه پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- اهداف، استقلال، تعیین حدود اختیارات، شفافیت
- تعیین اهداف و مسئولیتها و استقلال عملیاتی
- تعیین فعالیتهای مجاز موسسات بانکی
- ضوابط قانونی برای صدور مجوز موسسات بانکی
- حمایت قانونی از ناظران بانکی برای بررسی انتقال مالکیت و کنترل منابع بانکی
- وضع معیارهای سرمایه گذاری و یا خریدهای عمده بانک از طرف ناظران برای جلوگیری از ریسک

۲۲

اصول معوری نظارت موثر بانکی (ادامه)

بنک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
وزارتخانه پولی و بانکی

- حسابداری و افشا
 - حفظ سوابق براساس شیوه های رایج حسابداری و انتشار منظم صورتهای مالی
- اختیارات ناظران در زمینه انجام اقدامات اصلاحی و ترمیمی
 - توانایی بازرسان در ابطال مجوز بانکی در هنگام قصور در تامین الزامات احتیاطی
- نظارت جامع تلفیقی مراجع نظارتی کشورهای مبدا و مقصد
 - نظارت یکپارچه مراجع نظارتی کشورها
 - ایجاد تماس و تبادل اطلاعات با مراجع نظارتی کشور مبدا
 - ایجاد تماس و تبادل اطلاعات با مراجع نظارتی کشور مقصد

۲۵

اصول معوری نظارت موثر بانکی (ادامه)

بنک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
وزارتخانه پولی و بانکی

- کنترل ریسک های دیگر (ریسک نقدینگی، ریسک نرخ بهره، ریسک عملیاتی)
- مقررات صریح مربوط به شناخت مشتری برای جلوگیری از سوءاستفاده از خدمات مالی بانکها
- روشهای نظارتی
 - نظارت بانکی موثر متشکل از نظارت حضوری و غیر حضوری
 - تماس مدیریت بانک برای درک جامع از عملیات بانکی
 - استفاده از فنون نظارتی برای تجزیه و تحلیل گزارشها
 - ارزیابی مستقل اطلاعات نظارتی
 - توانایی بازرسان در نظارت یکپارچه بروی یک گروه بانکی

۲۴

میزان انطباق	بررسی انطباق اصول بال در ایران	اصول
نا منطبق		۱. تعیین اهداف و مسئولیتها و استقلال عملیاتی
نا منطبق		۲. تعیین فعالیتهای مجاز موسسات بانکی
منطبق		۳. ضوابط قانونی برای صدور مجوز موسسات بانکی
منطبق		۴. احیای قانونی از ناظران بانکی برای بررسی انتقال مالکیت و کنترل منابع بانکی
منطبق		۵. وضع معیارهای سرمایه گذاری و یا خریدهای عمده بانک از طرف ناظران برای جلوگیری از ریسک
منطبق		۶. تعیین حداقل الزامات کلیات سرمایه
نا حدودی منطبق		۷. فرآیند جامع مدیریت ریسک
نا حدودی منطبق		۸. فرآیند مدیریت ریسک اعتباری
نا حدودی منطبق		۹. ارزیابی میزان کلیت ذخایر و اندوخته ها و مدیریت داراییهای مساله دار
منطبق		۱۰. شناسایی نقاط تمرکز بر نفوی و ایجاد محدودیت از تمرکز منابع در معرض ریسک
منطبق		۱۱. تعیین حدود استفاده از منابع عمده بانکها به منظور پیشگیری از سوءاستفاده های ناشی از ارایه وام به بستگان
نا منطبق		۱۲. شناسایی و کنترل ریسک کشوری و ریسک انتقال وجوه وامهای بین المللی
نا منطبق		۱۳. کنترل ریسک بازار
نا منطبق		۱۴. کنترل و مدیریت ریسک نقدینگی
نا منطبق		۱۵. مدیریت ریسک عملیاتی
نا منطبق		۱۶. کنترل ریسک نرخ بهره
منطبق		۱۷. کنترلهای داخلی متناسب با ماهیت و مقیاس
نا منطبق		۱۸. مقررات صریح مربوط به شناخت مشتری برای جلوگیری از سوءاستفاده از خدمات مالی بانکها
نا حدودی منطبق		۱۹. درک جامع از عملیات بانکها و گروههای بانکی (توانایی بازرسان در نظارت یکپارچه بر یک گروه بانکی)
نا منطبق		۲۰. نظارت بانکی موثر متشکل از نظارت حضوری و غیر حضوری
نا منطبق		۲۱. گزارشگری مالی و تهیه صورتهای مالی تلفیقی
نا حدودی منطبق		۲۲. حفظ سوابق براساس شیوه های رایج حسابداری و انتشار منظم صورتهای مالی
نا حدودی منطبق		۲۳. اختیارات ناظران در زمینه انجام اقدامات اصلاحی و ترمیمی
نا حدودی منطبق		۲۴. نظارت یکپارچه مراجع نظارتی کشورها
نا حدودی منطبق		۲۵. نظارت جامع تلفیقی مراجع نظارتی کشورهای مبدا و مقصد

تقسیم بندی ارزیابی اصول معوری بال

بنک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
وزارتخانه پولی و بانکی

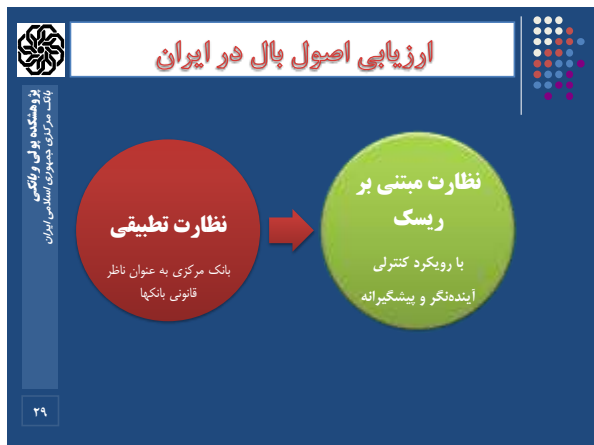
- منطبق - Compliant
- تا حدودی منطبق - Largely Compliant
- تا حدودی نامنطبق - Materially Non Compliant
- نامنطبق - Non Compliant
- اجرا نشدنی - Non Applicable

۲۶

توضیحات	میزان انطباق	بررسی انطباق اصول بال در ایران
بخشنامه ریسک کشوری ۷۸/۸۲۰ بانک مرکزی	تا حدودی منطبق	اصل ۱۲. شناسایی و کنترل ریسک کشوری و ریسک انتقال وجوه وامهای بین المللی
بخشنامه ۸۶/۶۱۷ بانک مرکزی	نامنطبق	اصل ۱۳. کنترل ریسک بازار
بخشنامه ۸۶/۸۳ بانک مرکزی	تا حدودی منطبق	اصل ۱۴. کنترل و مدیریت ریسک نقدینگی
بخشنامه ۸۶/۳۳۱	نامنطبق	اصل ۱۵. مدیریت ریسک عملیاتی
قانون پولشویی سال ۱۳۸۶ و آیین نامه اجرایی آن ۸۸/۹/۱۱	منطبق	اصل ۱۶. کنترل ریسک نرخ بهره
---	منطبق	اصل ۱۷. کنترلهای داخلی متناسب با ماهیت و مقیاس
---	منطبق	اصل ۱۸. مقررات صریح مربوط به شناخت مشتری برای جلوگیری از سواستفاده از خدمات مالی بانکها
---	تا حدودی منطبق	اصل ۱۹. درک جامع از عملیات بانکها و گروههای بانکی(توانایی بازرسان در نظارت یکپارچه بر یک گروه بانکی)
ماده ۲۳ و ۲۴ دستورالعمل تأسیس و فعالیت موسسات اعتباری	منطبق	اصل ۲۰. نظارت بانکی موثر متشکل از نظارت حضوری و غیر حضوری
بخشنامه ۸۸/۵/۱۷ (سورتهای مالی تلفیقی).	منطبق	اصل ۲۱. گزارشگری مالی و تهیه صورتهای مالی تلفیقی
---	تا حدودی منطبق	اصل ۲۲. حفظ سوابق براساس شیوه های رایج حسابداری و انتشار منظم صورتهای مالی
ماده ۳۹ و ۴۰ قانون پولی و بانکی و ماده ۴۰ طرز اداره بانکها.	تا حدودی منطبق	اصل ۲۳. اختیارات ناظران در زمینه انجام اقدامات اصلاحی و تربیتی
---	تا حدودی منطبق	اصل ۲۴. نظارت یکپارچه مراجع نظارتی کشورها
آیین نامه اجرایی نحوه تأسیس و فعالیت بانکهای خارجی	تا حدودی منطبق	اصل ۲۵. نظارت جامع تلفیقی مراجع نظارتی کشورهای مبدا و مقصد

توضیحات	میزان انطباق	بررسی انطباق اصول بال در ایران
ماده ۱۰ و ۱۱ قانون پولی و بانکی، ماده ۳۰-۳۷ قانون پولی و بانکی، ماده ۳۹-۴۱ قانون پولی و بانکی-ترکیب شورای پول و اعتبار.	تا منطبق	اصل ۱. تعیین اهداف و مسئولیتها و استقلال عملیاتی
وجود تعریف بانک در قانون ۱۳۳۹ و فقدان آن در قانون کنونی.	تا منطبق	اصل ۲. تعیین فعالیتها مجاز موسسات بانکی
شواهد تأسیس بانکهای غیر دولتی مصوب ۷۹/۹/۲۰ شورای پول و اعتبار.	منطبق	اصل ۳. شواهد قانونی برای صدور مجوز موسسات بانکی
ماده ۱۳ شواهد تأسیس بانکهای غیردولتی مصوب ۷۹/۹/۲۰ شورای پول و اعتبار و الحاقیه نکات لازم ارضایه در اسامنامه بانکها.	منطبق	اصل ۴. جدیت قانونی از ناظران بانکی برای بررسی انتقال مالکیت و کنترل منابع بانکی
ماده ۳ دستورالعمل سرمایه گذاری ۸۶/۱/۱۸ شورای پول و اعتبار.	منطبق	اصل ۵. وضع معیارهای سرمایه گذاری و با خریدهای عمده بانک از طرف ناظران برای جلوگیری از ریسک
آیین نامه کفایت سرمایه ۸۲/۱۱/۲۵	منطبق	اصل ۶. تعیین حداقل الزامات کفایت سرمایه
داشتن ارزیابی از اصول ۸-۱۶.	تا حدودی منطبق	اصل ۷. فرآیند جامع مدیریت ریسک
بخشنامه ۸۶/۴/۱۹ بانک مرکزی.	تا حدودی منطبق	اصل ۸. فرآیند مدیریت ریسک اعتباری
دستورالعمل طبقه بندی داراییها ۸۵/۱۰/۹ شورای پول و اعتبار.	تا حدودی منطبق	اصل ۹. ارزیابی میزان کفایت ذخایر و اندوخته ها و مدیریت داراییهای مساله دار
---	منطبق	اصل ۱۰. شناسایی نقاط تمرکز پرتفو و ایجاد محدودیت از تمرکز منابع در معرض ریسک
---	منطبق	اصل ۱۱. تعیین حدود استفاده از منابع عمده بانکها به منظور پیشگیری از سواستفاده های ناشی از ارایه وام به اشخاص مرتبط

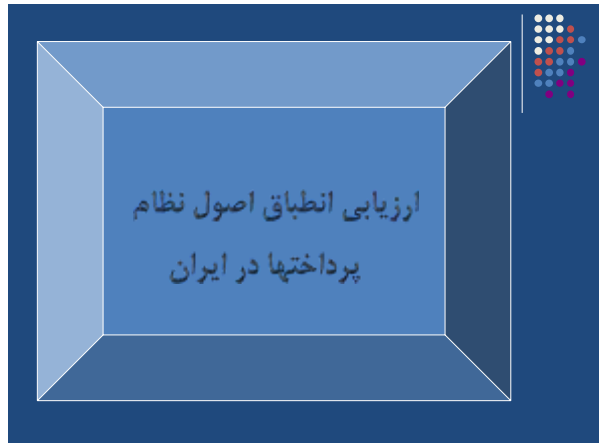

اصول محوری سیستم پرداختهای منظم

انژوشنکده پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

در اصول مربوط به سیستم پرداختها نیز که در سال ۲۰۰۱ در کمیته سیستمهای تسویه و پرداخت به تصویب رسیده قواعد و مقررات و چگونگی انتقال پول بین مؤسسات مالی و بانکها و استفادهکنندگان مورد توجه قرار گرفته است. سیستم پرداخت در هر کشور نقش مؤثری در عملکرد بازارهای مالی و پیشرفت ثبات مالی دارد. اصول مربوط به سیستم پرداختها شامل زیرساختهای قانونی، مدیریت ریسک، یکپارچگی و اعتبار امنیتی و عملیاتی و چگونگی مدیریت و کارایی سیستم پرداختها می‌شود.

اصول محوری سیستم پرداختها (ادامه)

انژوشنکده پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- اصل ۶: تعیین چهار چوب قانونی بازپرداخت دارایی‌ها
- اصل ۷: برقراری تدابیر امنیتی و عملیاتی قابل اطمینان در سیستم پرداختها
- اصل ۸: وجود روش پرداختی کارآمد در سیستم پرداختها برای کاربران
- اصل ۹: برقراری معیار و هدف مشخص برای کاربران برای دسترسی آزاد و سالم به خدمات سیستم پرداختها
- اصل ۱۰: وجود تسهیلات نظارتی کارا، پاسخگو و شفاف

اصول محوری سیستم پرداختها

انژوشنکده پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- اصل ۱: تعیین حدود و اختیارات شفاف و مشخص برای سیستم پرداختها
- اصل ۲: داشتن قوانین و مقررات قادر به شناسایی ریسکهای مالی
- اصل ۳: وجود تعریف شفاف از مدیریت ریسک اعتباری و ریسک نقدینگی
- اصل ۴: امکان بازپرداخت روزانه وجوه سیستم پرداختها در قوانین و مقررات در سیستم پرداختها
- اصل ۵: تعیین حداقل استانداردهای جهانی تسویه حساب چند جانبه

توضیحات	میزان شفافیت	ارزیابی انطباق اصول سیستم پرداختها در ایران
قانون تجارت ۸۲۸/۱۷-۱۸۲۸/۱۰-۱۱ این نامه پول الکترونیکی ۸۵/۸۳۰ دستورالعمل پرداخت و انتقال وجه ۸۵/۸۳۰ فقدان روشهای مدیریت ریسک فقدان روشهای مدیریت ریسک	شفاف تقریبا شفاف تقریبا شفاف	اصل ۱. زیرساختهای قانونی برای سیستم پرداختها به صورت شفاف بیان شده باشد. اصل ۲. مقررات و رویه های سیستم کاملا شفاف بیان شده باشد. اصل ۳. روشهای مدیریت ریسک اختیاری و ریسک نقدینگی تعریف شده باشد. اصل ۴. سیستم پرداختها در روز موثر تسویه نهایی را انجام دهند.
موافقتنامه ساتنا ۸۵/۸۳۰/۲۸ مقررات حاکم بر شتاب دستورالعمل واریز مستقیم در پایا ۸۸/۹۳/۳	شفاف	اصل ۵. در یک سیستم با روش خالص کردن چند جانبه باید روش کار طوری باشد که چنانچه عضو یا بزرگترین مبلغ تعهد قادر به تسویه نباشد، سیستم پیش بینی های لازم برای انجام تسویه در موعد مقرر را کرده باشد.
مواد ۷ و ۸ قوانین حاکم بر شتاب	شفاف	اصل ۶. دارایی هایی که برای تسویه بین اعضا استفاده می شود ترجیحا دارایی های سپرده شده نزد بانک مرکزی باشد.
مواد ۱۰ تا ۱۴ قوانین حاکم بر شتاب مقررات ناظر بر ارائه دهندگان خدمات پرداخت	شفاف	اصل ۷. امنیت سیستم در حد بالایی باشد.
فصل دوم قوانین حاکم بر شتاب	شفاف	اصل ۸. سیستم باید ابزارهای پرداختی در اختیار استفاده کنندگان قرار دهد که دارای کارایی در اقتصاد آن کشور باشد.
-----	شفاف	اصل ۹. برای پذیرش عضو در سیستم معیارهای روشن و شفاف وجود داشته باشد.
-----	تا حدودی شفاف	اصل ۱۰. عملکرد نظارتی به گونه ای باشد که اهداف تعیین شده خود را جامعه عمل بپوشاند.

تقسیم بندی معیارهای اصول معوری سیستم پرداختها

پژوهشگاه پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- شفاف-Observed
- تا حدود زیادی شفاف-Broadly Observed
- تقریبا شفاف-Partly Observed
- اجرا نشدنی-Not Applicable

پژوهشگاه پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۳۴

فواید اجرای برنامه ارزیابی بخشی مالی در ایران

پژوهشگاه پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- ❖ حفظ منافع سپرده گذاران بانکها
- ❖ جلب اعتماد عمومی در جهت کاهش تصدی گری دولت در نظام مالی
- ❖ ادامه حرکت آزاد سازی در بخش مالی
- ❖ تجدید نظر در ساختار بخش نظارت و توجه به روشهای جدید نظارت بانکی
- ❖ استفاده بانک مرکزی از کمکهای فنی صندوق بین المللی پول
- ❖ نظارت مبتنی بر ریسک به عنوان رویکرد جدید در نظارت بانکی

پژوهشگاه پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۳۷

اقدامات و برنامه های آینده نظام پرداختهای کشور

پژوهشگاه پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- معرفی کارت های اعتباری استاندارد
- معرفی خدمات برداشت مستقیم
- شبکه الکترونیکی پرداخت کارتی (شاپرک)
- جایگزینی چک با دستور پرداختها
- انتشار و مبادله اوراق بهادار از طریق سامانه تسویه اوراق بهادار الکترونیکی (تاپا)
- نظام مدیریت امضای دیجیتال (نماد) بانکی
- ایجاد نظام جامع اطلاعات مشتریان
- بهبه سازی مدیریت نقدینگی بانکها در ساتنا

پژوهشگاه پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۳۶

